

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiło jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsako sredo pop.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 30 — K
pol leta 15 — „
četrt leta 7 50 „
posamezna številka po 60 vin.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštovine še 45 K.

Telefon uredništva
št. 312.

Za oznanila je plačati od eno-tolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 90 vin.
„ „ „ dvakrat . . . 80 „
„ „ „ trikrat . . . 50 „
za nadanila uvrčenja od petit vrste po 40 vin.
Oznanića sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva ima s čl. arno tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na na-lav:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Drago Hudé:

Učiteljski sindikat.

S preporodom in rojstvom novih držav spreminjajo tudi narodi, sloji, ljudje svoje misli, ideje, orijentacije; več pa se modernizirajo. Ves boj ima za smoter: napredek!

Družabni red, ki je bil še do vojne v veljavi, je zastarel, vsi stanovi se reorganizirajo in reformirajo. Vse te preureditve se vrše v znamenju razrednega boja.

V „Narodni Prosveti“ je urednik Milutin Stanković napisal uvodnik o učiteljskem sindikatu, v katerem pravi:

Omladina je nositeljica novih idej, za katere se bori s konservativizmom starosti.

V zadnjem času se je pojavila med mlajšim učiteljskim stromu za preosnovno „Učiteljskega Udruženja“ v učiteljski sindikat.

O tej stvari, pravi Stanković, še ni bilo izrečenih mnogo besedi med učiteljskim, ali potrebno je tudi to.

Ako objektivno razmotrimo razvoj družabnega življenja, lahko razumemo, da ta razvoj tira v razredni boj vse stanovne.

Kapitalisti imajo razredno organizacijo, banke imajo svojo in delavci imajo svojo samo s to razliko, da nastopajo delavci s svojo organizacijo javno, banke in kapitalisti pa tajno in skrivno.

Organizaciji bank in kapitalistov stremita solidarno za tem, da se dvigne cena blagu, da njeni člani lahko razkošno žive od draginje, delavske organizacije pa se temu upirajo, napovedujejo boj draginji ter se bore hkrati za izboljšanje plač svojim razrednim članom. Združenje teh stanov pa sili vse druge stanovne v organizacijo na podlagi zaščite samih razrednih interesov potom sindikalne borbe, ki je danes edino mogoča. Življenje nas sili v sindikalno združenje, zato bi bilo neprevidno temu se izogibati. Ve se, da bi boj organizovanih bil na škodo neorganizovanih stanov. V zapadnih deželah je to že izpeljano! Na Francoskem, v Ameriki in v zadnjem času na Angleškem so se vsi stanovi podali v boj na sindikalni podlagi. Sistem prošnje in moledovanja je preživljen; sistem odločne in drzne borbe je postal dostojen modernega sedanega človeka.

In mi učitelji! Ko prebiskavamo svoje vrste, najdemo tudi med nami ljudi, ki so neprestano indiferentni proti vsakemu skupnemu organizacijskemu delu, in ki so vedno bili izven vsakih naših društev, četudi so ta društva vodila najsilnejši boj proti korupciji in krivici.

Koliko vas je, ki sedaj uživate sado-ve naprov drugih; ali ne veste in ne pomislite, koliko vaših tovarišev je izkrav-velo v tem boju za vas, ali se več ne spominjate Kalteneggerjev, Lampetov itd., kaj so z nami počenjali, a vi ste „hrabro“ stali — izven organizacije, misleči: „Naj se oni bore in grede prvi z glavo skozi zid. Ako se jim posreči, imel (a) bom delež tudi jaz, ali ako si razbijejo glave, — moja ostane cela!“

Te ljudi se danes mora primorati, da se z nami organizirajo, da se sila vseh izkoristi za skupnost, in da se moči ne cepijo. In edino sredstvo, da vsak tudi najmlajši stopi v vrsto borcev, je razredni boj, je sindikat. Sindikat je najboljšje delo socializma, najmočnejše orožje zatiranih in edina prava pot življenjskega boja sedanosti.

„Sindikalni boj bo prišel tako daleč,“ je rekel neki francoski pisatelj, „da bo cela država obstojala iz samih sindikatov!“ Posledica teh bojev bo, da država ne bo imela posla in opravka s poedinci, am-

pak le z njihovimi razrednimi organizacijami. Živimo torej v času grupiranja razrednih staležev na načelu razrednega boja.

Francoski učitelji so že končali preobrazitev svojega društva v sindikat. Pri nas pa je ta ideja še nejasna. Mi ponavljamo, da bi bilo nesmiselno in nazadnjaško, ako bi se upirali temu pokretu. V našem interesu je, da si to idejo prilastimo ter jo skušamo udeležiti.

Preobrazitev naših društev naj ne bo burna, kajti ona mora biti plod razuma in spoznanja. Naša prva dolžnost je, da proklamiramo edinstvo celokupnega učiteljstva v naši domovini, a šele potem izvršimo na podlagi tega edinstva sindikalno udruženje. Eno pa mora biti že poprej dognano: nova organizacija ne more in ne sme biti ne orodje in ne del kake stranke, ker sicer ni sindikat. Ako se obešamo na rep različnim strankam, bomo razcepjeni ter ne bomo mogli koristiti skupnosti, ampak bodo le politične stranke kovalle korist iz tega. Emancipirajmo se vendar enkrat od vseh predsodkov, stopimo vsi v vrsto sindikata, kajti tu smo si eno: Učitelji in samo učitelji!

ARGUS:

Proč z avstrofili in Šušteršičjanci iz naših šol, ven iz naših vrst!

(Dopis.)

Zadnje zborovanje Slomškove zveze 29. dec. 1919 oziroma poročilo o zborovanju v Slovenicu od 1. t. m. mi potiska pero v roko.

Odkrito me vesele na zborovanju sprejete resolucije:

1. Stremljenje vsega učiteljstva po edinstveni stanovski organizaciji toplo pozdravljamo.

2. Taka organizacija ne sme postati privešek nobene politične stranke ali organizacije.

3. Skupna državna stanovska organizacija imej samo ta smoter: korist učiteljskega in razvoja šolstva.¹⁾

4. Vsak njen član lahko svobodno deluje v katerikoli politični stranki in se lahko organizira na katerem koli svetovnem naziranjju.

5. Vsa okrajna učiteljska društva naj se reorganizirajo v zgoraj navedenem smislu, da čimprej izgube značaj liberalne organizacije.²⁾

Sprejem teh resolucij mi dokazuje, da tudi v Slomškovi zvezi včlanjeno učiteljstvo izpoznavlja pomen skupne organizacije³⁾ in da je tudi ono sito varuštva strank,

¹⁾ Oba ta pojma sta tako obsežna, da ne moreta služiti za sporazum, če se podrobneje in jasneje ne začrta stališča do posameznih glavnih vprašanj naše stanovske in šolske politike. Tudi v preteklosti so imele naše organizacije ta smoter „korist našega stanu in razvoj šolstva“, pa pogledimo nazaj, kako je bilo! Uredn.

²⁾ Okr. društva naj se reformirajo le z ozirom na štatute in enotno postopanje, da se bodo ravnala po skupno določenih načelih in sledila tem smotrom. Smešno pa je govoriti še danes pri okr. društvih „o značaju liberalne organizacije“ in v tem opazimo še staro frazo, ki se jo je vedno izrabljalo v strankarske namene od gotovih oseb. Po tej poti ne pridemo naprej! Uredn.

³⁾ Prevladuje tudi mnenje, da se vse pokrajinske Zveze razpuste pri ustanovitvi Udruženja in se pokrajinske zadeve organizirajo na podlagi stalnih pokrajinskih pisaren — strokovnih tajništva s potrebnim svetom. V tem vidimo začrtan res strokovni značaj naše organizacije in v tem okrilju naj se vrše kulturne grupacije. Zaveza

ki so ga ne samo nad njimi ampak nad vsem slovenskim učiteljstvom vršile politične stranke.

Zame je to zborovanje mejnik v razvoju ideje skupnosti interesov.

Stavek, da čimprej izgube značaj liberalne organizacije se pa da z isto upravičenostjo obrniti in uporabiti za Slomškovo zvezo, ki je tudi precej izrazito strankarsko — pobarvana — kar pa ji ne štejem v zlo poznavačjo dobro učiteljstvo, kot faktor, ki je bil v Sloveniji političsko do zdaj najmanj zrel in v politiki naiven. Idealista lahko stranke vedno vodijo za nos.

Do tu vse dobro! Osupnilo pa me je nadaljevanje v katerem se pohvalno omenja navzočnost nekaterih odličnejših članov zveze ustanovitelja Slomškove zveze Jakliča.)

Čemu se ga pohvalno omenja in tudi — pravico ima biti navzoč — ali pohvala mi zveni nekam sumljivo.

Tovariši! Jugoslavija rabi značajev, Jugoslavija rabi moč, ne pa marionet.

Pohvalno omenjati navzočnost človeka, ki je bil do zadnjega Šušteršičev oproda, je skrajno netaktno.

Kje bi bili mi danes, če bi bil Šušteršič s čunjo slovenskega časnikarstva „Resnico“ v svojem denuncijantstvu uspel.

Kaj bi bilo z našim ujedinenjem, ko bi se bili sotali pristaši SLS, ko bi se tudi drugi politiki Jugoslovanskega kluba pridružili Herostratu slovenskega strankarstva?

Ali vas ne oblije rdečica sramote, če pozdravljate s pohvalo v svoji sredi tovariša, ki ni vselej stal na braniku za interese stanu, ki je podpiral dozadnjega Šušteršiča in njegovo izdajstvo narodnih interesov.

Žal mi je, da moram postati osebna drugača mi ni mogoče. Pohvalna omemba se ne stinja s sprejetimi resolucijami, v katerih povdarjamo svojo neodvisnost od političnih strank. Jaklič pa je bil posebljena stranka in nič drugega. Hvaliti njegovo navzočnost, se pravi, pohvalno omenjati preteklost, preko katere bi morali pogrniti svoj plašč pozabljivosti.

Je doprinesla veliko žrtev, ker je sklenila svojo likvidacijo, da na ta način ovrže tudi vse predsodke za možnost skupnega delovanja v stanovsko korist, povračajoč ji kulturni interes. Dokler obstoja še Slomškova zveza, nam ni dana garancija za resno voljo do skupnega dela, ker je nje zgodovinska preteklost nelzbrisna in nosi že v kalu, v ustanovitvi izrazit zgolj strankarsko-politiški značaj — ne stanovskega — ki ga je obdržala in imela od ustanovitve do sedaj. Na škodo dobri stvari je, če se tudi o likvidaciji političnih sporov ne pogovori temeljito. Poudarjali smo že potrebnost kulturne grupacije izven stanovske organizacije, da na podlagi slogaštva ne zapademo v stanovsko letargijo; gre samo za obliko, v kateri naj se izvrši.

Uredn.
¹⁾ Ne pozabimo, da je bil Jaklič nosilec razredne politike med učiteljstvom, eksponent klerikalne stranke, ki se je vedno čutil stranskega strankarja a nikdar učitelja. To je pokazal pri glasovanju o regulaciji učiteljskih plač, kot predsednik „Slomškove Zveze“, da je z Ravniharjem glasoval proti regulaciji naših plač v deželni zbornici. Koliko gorja je provzročila učiteljstvu nani, opirajoča se stranka, tega se ne da pozabiti. Draginjske doklade, koruptno postopanje s posamezniki 1. dr. so stvari, katerih posledice nosijo še danes nekateri naši tovariši in tovarišice. Ne zahtevamo maščevanja, a v imenu vseh krivico trpečih in krivično preganjanj smo zahtevali, da se vsi nosilci in sokrivci krivičnega režima odstranijo iz naših vrst in se jih prisili stopiti v ozadje. To je prva zahteva vsakega skupnega dela v bodočnosti! Uredn.

Naš stan je stan idealistov — je stan značajev oziroma bi moral biti. Zato ne spadajo vanj politični kameleoni, ki uravnava svoje postopanje po vsakokratni politični konstalaciji v domovini.

Zato pa opazujem z žalostjo, da se pri nas še vedno šopirijo razni ljudje na odgovornih mestih in to tudi v šolstvu, ki spadajo že davno v pokoj oziroma v pozabnost.

Na bivšem Stajerskem se je šolstvo otrslo bivših avstrijskih slug in birokratov brez smisla za šolstvo in njega prave potrebe. Kdaj se to izvrši v bivši Kranjski.

Ali je morda šolstvo politični privešek kake stranke in so zanje merodajne sestave vlade. Menim, da ni potreba gledati na vlado in njeno sestavo.

Napredek šolstva v osvobojeni domovini, ugled našega stanu zahteva, da izginejo iz šolstva zastopniki preživelih oblik, bivši hlapci avstrijskega sistema in oprode Šušteršičevega režima.

UJU pa pazi, da ne bodo v tvoje vrste zašli taki elementi in tam rogovillili.

Med značajno učiteljsko bodi kate-rekolipolitične smeri ti petrefakti preteklosti, ki jih pa najdemo tudi drugod, ne spadajo.

Ven ž njimi!

Caveant consules!

Brezkončno zavlačevanje rešitve jadranskega vprašanja je uspavalo velik del našega naroda in našega časopisja. Ohladilo se je njegovo zanimanje za usodo bratov, ki jih Italija hoče definitivno spraviti pod svoje gospodstvo.

V zadnjem času se vedno bolj širi glasovi, da bode obveljala kot meja med Jugoslavijo in Italijo takozvana Wilsonova črta, da bodeta torej glavni mejni točki Nanos in Učka gora.

Naš narod, živeč onstran te črte, ne bo nikoli pripoznal aneksije od strani Italije. Saj bi pomenila njegovo narodno in gospodarsko smrt.

Brezštevilni primeri nečloveškega postopanja italijanskih oblasti s tem ljudstvom pričajo o usodi, ki čaka to prebivalstvo, ako bi bilo definitivno priključeno Italiji.

Naši ljudje tam doli prenašajo pa mirno vsa preganjanja edino le zato, ker trdno upajo v boljšo bodočnost, ker verujejo v pomoč in zvestobo svojih bratov v svobodni Jugoslaviji.

Gorje pa tudi, ako bi naš narod v svobodni Jugoslaviji molče prenesel ta udarec!

Meja, ki jo nameravajo potegniti v Parizu med Jugoslavijo in Italijo, ni usodepolna samo za oni del našega naroda, ki živi onstran nje, marveč za ves narod Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ta meja je mišljena tako, da omogoča italijanski vojski vsak čas vpad v Savsko dolino in da se postavlja v italijanski odvisnost vse naše kretanje na Jadranskem morju.

Zato mora aneksija naših najzapadnejših krajev po Italiji izzvati enodušen odpor vsega našega troimenega naroda.

Dokler se Italija ni odrekla london-skemu paktu, in dokler ni pristala brez pridržkov na princip samoodločevanja narodov, je ž njo vsak sporazum nemogoč. Do tega trenutka tudi direktna po-

mogoče nikdar! V obrambo dopisniku moramo navesti, da je dopisnik resen mož, ki sigurno ni hotel škodovati s tem nikomur, najmanj pa celoti, ampak je hotel biti bičati postopanje nekaterim — ki škoduje vsem — da varuje ugled. Dopisnik je dolgoletni sotrudnik „Tov.“, ki resno zasleduje pojave našega stanovskega življenja in tudi sam aktivno deluje in se žaruje v stanovski boji, ne samo s kritiko in obsodnjem, ampak tudi v stanovski zavesti in upoštevanjem celote vsikdar. Ker je bil sam vedno odločen zagovornik stanovske enakopravnosti in pravičnosti, nimamo vzroka dvomiti nad netendencioznim namenom notice „Svobodno besedo vsem!“ zato prinašamo tudi odmev na to notico na drugi strani. Na osebne besede, ki so padle na uredništvo — ne odgovarjamo! Uredn.

— Kdo je največji neprijatelj učitelstva? Urednik „Nar. Prosvete“ tov. Stan kovič prinaša na uvodnem mestu v zadnji „Prosveti“ članek, ki biča stanovsko nezavednost nekaterim, kateri živijo na račun požrtvovalnosti večine in uživajo le sadove dela drugih. Uvodni stavek tega članka se glasi: „Največji neprijatelj učitelstva je vsak učitelj in učiteljica, ki stoji — s pretvezo kateregakoli izgovora — izven učiteljske organizacije.“ Najgrši so oni, ki hočejo biti ravnopravni v borbi svojih drugov, a gledajo to borbo brez vsakega posla in sodelovanja.

— „Slovenčev“ uredništvo bi si lahko prihranilo svoje neokusne nauke zase in naj bi raje počulo svojega reporterja, naj se ne vtiče v zadeve, ki ga ne brigajo. Neokusno je kritikovati, če tuji list kaj priobčjuje, še bolj netaktno pa je od uredništva samega, da pusti valiti kukavičnja jaja v svoj list o tem, česa mi ne bi smeli priobčevati. „Slovenčev“ dopisnik sigurno ni niti naš organiziraneec, ne naš dopisnik in tudi ne naš naročnik, zato je smatrati ono notico o nekrologih kot nagon političke strasti, ki dopisuna še razširja v obliki manir predvojnne dobe in kot pomanjkanje takta. Če bi imel poštene namene, bi se obračal direktno do nas. Druge, popolnoma osebne opazke so pa tudi stvar okusa „Slovenčevega“ uredništva; škodovati ne morejo, ker predvojnne razmere — so za nami!

— Že zopet začnajo! Gotovi ljudje menijo še vedno v kalnem ribariti, nastopati s prepotenco, kakor v Sušteršičevih časih in se posluževati manir strankarskih zagrizenosti in medsebojnega boja kakor v predvojni dobi brez vsake iskrenosti do resnega sporazuma. To so nekateri ljudje — večina ne, to povdarjamo — voditelji nasprotne strani, ki imajo sami mnogo masla na glavi in vedo, da morajo pri vsakem resnem in odkritem sporazumu izginiti s pozorišča — v pozabljeno. Ti sedaj še vedno hujskajo po „Slovenču“ in si hočejo s tem odbržati svojo pozicijo! — Zaganjajo se sedaj tudi v naš list in z neko prepotenco in prevzetnostjo naštevajo — kaj vse se bo moralo izpremeniti, da bodo oni milostno vstopili v Udruženje. Manjšina hoče narekovati večini, kakor bi imela samo večina korist od tega! Danes povemo resno, odkrito, da nam tako postopanje ne daje nikake garancije za resnost in iskrenost volje do sporazuma od nasprotnega tabora. Kar tiče pravil Udruženja jih bodo zastopane Zveze sigurno premenile — kar je izprememb potrebnih. „Učiteljski Tovariš“ pa ni glasilo Udruženja dosedaj in tudi v bodoče ne bo; kako in kaj se bo izpremenil, o tem bo odločala večina, upoštevajoč lojalne želje in predloge manjšine, ne bo si pa dala nikdar in nikakor diktirati od manjšine v obliki hujskaj. „Slovenčevih“ notic. Kar ste danes izzvali, ste izzvali sami! S podlimi podtikalnji in zavijalnji morate prejenjati, če vam je srce odkrito! Prepričani smo, da se tudi večina Slomskove Zveze ne bo dala izigravati od teh ljudi, ki najbrže niti posvetni učitelji niso, in ki hočejo s svojo predvojnno taktiko zasejati zopet med nas stari — razdor.

— „Slovenec“ piše iz učiteljskih krogov. „Kar je bilo plevela v krščanski učiteljski organizaciji, je itak že prestopilo k liberalnim učim. društvom. Pripomnimo, da bo Slomskova zveza obstala kot kulturno društvo, če bi tudi prišlo do stanovske organizacije, ker krščanstvo in svobodni selstvo sta dva svetova.“ — Prepričani smo, da posvetni učitelj ni napisal teh besed, ker kažejo malo volje do resnega sporazuma.

— Iz zadnjega poročila o občnem zboru Slomskove zveze posnemamo, da je bil predsednik Slomskove zveze pozvan, da naj poroča, kako vrši svoje dolžnosti v vodstvu V. L. S. — Pa si upajo priinajati z očiti, da je Zaveza privesek liberalne stranke. Pribijemo še enkrat, da je Slomskova zveza — ne samo privesek — ampak eksponent klerikalne stranke za razdorno politiko med učitelstvom.

— Plače učnega (strokovnega) osebja na gluho-nemnicah. Ministrstvo za socialno politiko je odobrilo naredbo poverjeništvu za zaščito dece v Ljubljani, ki vsebuje pravilnik o ustroju državn. zavoda za gluho-nemne v Ljubljani. Po tej naredbi, ki je objavljena v Uradnem listu št. 8, z dne 18. januarja t. l. se urejajo tudi prejemki imenovanega učitelstva sledeče: Ravnatelj in stalni strokovni učitelji dobivajo vsakokratne plače, dokladi in pokojnino kot stalni državni uradniki kategorije B s 15%nim poviškom. Pri določitvi činovnih razredov, pri napredovanju v višje plačilne stopnje in za določitev pokojnine se vračunajo vsa službena leta, prebita na osnovnih (ljudskih) šolah; dve in pol leti službe na zavodu pa veljata za tri službena leta. — Ravnatelj prejema za pedagoško in gospodarsko vodstvo poleg plače letno še 1000 K doklade, ki se vstete tudi v pokojnino, ter mora imeti naturalno stanovanje s kurjavo in razsvetljavo v zavodu. — Začasni učitelji prejema poleg redne plače nagrade, ki jih določajo zakoni ali naredbe o službenih prejemkih začasnih učiteljev na takih zavodih. — Državni zavod za gluho-nemne v Ljubljani se vzdržuje (vstevši prejemke osebja) iz za to določenih prispevkov. Ako bi dohodki iz teh virov ne zadoščali, se krijejo stroški za osebne prejemke učitelstva in upravnega osebja in vse druge potrebščine iz državnih sredstev. Za dotične postavke skrbi v proračunu drž. oblast za zaščito dece v Ljubljani.

— Resolucija zaradi točnega izplačevanja sprejeta enoglasno na občnem zboru Učiteljskega društva za celjski okraj dne 15. prosinca 1920. Učitelstvo, organizirano v Učiteljskem društvu za celjski okraj zahteva, da se učitelstvu izplačajo zaostanki na službenih prejemkih, ako pa bi v bodoče se pokazale ovire glede točnega izplačevanja, naj se vsem javnim uslužbencem enakomerno prikrajšajo izplačila, t. j. ako se učiteljem izplača samo 50%, dobe ravno toliko tudi drugi državni uradniki. Ako bo širokemu krogu javnih uslužbencev treba nekaj časa potrpeti in počakati, bo to veliko lažje prenašati, kakor pa če nekateri stanovi dobe polne prejemke, drugi pa — učitelstvo — odhaja povsem praznih rok.

— Nove plače za učitelstvo na ljudskih šolah. Z ozirom na pritožbe učitelstva, da še ni pri poštini uradih izplačanih nakaznic za predjume po 1000 K smo izvedeli, da je računski oddelek dež. vlade oddelek za ljudske šole, storil svojo dolžnost ter že pred enim tednom nakazal predjume pri poštino-čkovnem uradu. Da poštino-čkovni urad še do danes ni izplačal nakazanih predjumov, je vzrok pri delegaciji ministrstva financ, ki še ni dala čkovnemu računu deželne vlade potrebnih vsot na razpolago.

— Nove plače za učitelstvo ljudskih in meščanskih šol. Ker se novih prejemkov po zakonu z dne 23. julija 1919 ne more izplačati, preden minister prosvete ne odobri seznama učiteljev in učiteljic, ki naj se prevedejo na nove plače, je višji šolski svet v Ljubljani sporazumno z delegatom ministrstva financ nakazal vsem učiteljem znatne predjume. Šolska vodstva imajo že plačilne pole z nakazili v rokah, a predjumov le zaradi tehničnih težkoč ni bilo mogoče izplačati. V prihodnjih dneh bodo zadržki odpravljeni in po zagotovilu delegacije ministrstva financ pridejo predjumi za učitelje med izplačili čkovnega urada prvi na vrsto.

— Naše stališče. Na skupni seji delegatov dne 9. januarja 1920 se je z obzirom na razpust Saveza v Zagrebu in na discipliniranje voditeljev sklenilo poslati 10. t. m. deputacijo organizaciji k predsedniku dež. vlade za Slovenijo, g. dr. G. Žerjavu in sklicati za 12. t. m. javen shod. Deputacija naj bi bila predsedniku pojasnila naše stališče glede razpusta stanovske organizacije in ga prosila posredovanja, da se vzroki razpusta v naše pomirjenje obliavi, da se preiskava ne spreši in da se proti obtožencem postopa obzirno.

Na shodu smo hoteli predvsem slovenski javnosti dokazati, da je vse naše dosedanje delovanje v slovenskih organizacijah in vse naše skupno delovanje s Savezi drugih pokrajin našega kraljevstva imelo izključno le stanovski značaj t. i. stremilo je za ureditvijo službenih razmer in izboljšanjem emotnega stanja javnih nameščencev. Deželni predsednik g. dr. G. Žerjav naše deputacije ni sprejel. Sporočil je, da so obtoženci že izročeni rednemu sodišču, in da za posredovanje ni kompetenten. Društvenemu predsedniku je še isti dan odsvetoval sklicati shod, ker bi ga moral trepovedati.

V seji delegatov dne 13. t. m. se je sklenilo, da se skliče izredni občni zbor osrednjega društva, ker nočemo s sklicanjem javnega shoda snrjavati v nevarnost obstoja skupne organizacije v Slove-

niji. Na tem občnem zboru naj člani razpravljajo o stališču osrednjega odbora, ki je nastopno.

Ce preiskava dožene, da so obtoženci gojili politične protidržavne tendence, jih naša organizacija ne štiti, ker ni imela in nima nobenega stika z državi protivržnimi elementi. Vsi slovenski javni nameščenci bi kot zvesti Jugoslovani odločno nastopili proti vsakomur, ki bi poizkušal naše stanovske borbe zlorabljati za protidržavne agitacije.

Ce se pa izkaže, da so obtožbe, kakoršne razširja časopisje, neosnovane, in da se voditelje razpuščenega Saveza preganja le zaradi njihovega delovanja kot izvršilnih organov naših skupnih sklepov, bi smatrali razpust Saveza in discipliniranje voditeljev kot poizkus zatreti naše organizacijo in preprečiti s tem solidarnost vseh javnih nameščencev.

Prepričani smo, da so naši dosedanja uspehi le sad našega skupnega in enodušnega postopanja in da nam je potrebna solidarnost tudi v bodoče potrebna.

Ista solidarnost mora tudi zahtevati zadoščenja onim našim nedolžnim tovarišem, ki za nas trpe.

Posebej se povdarjamo, da imajo za naše uspehe na stanovskem polju v odlični meri zasluge tovariši Hrvatje s predsednikom razpuščenega Saveza, dr. V. Benkovičem na čelu.

V Ljubljani, dne 15. jan. 1920.

Odbor Društva državnih uslužbencev kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev za slovensko ozemlje.

— Slovenska šolska Matica. Poverjenike in poverjenice prosimo, da pridno zbirajo člane za leto 1919. Letnino (10 K) pošlje lahko vsakdo tudi naravnost v Ljubljano na naslov Slovenske šolske Matice.

— Poročila se je tovarišica Fanika Presker-Jeva, učiteljica v Rajhenburgu s tov. Miroslavom Sušnikom učiteljem istotam. Mlademu paru mnogo sreče!

— Društvo „Jubilejska samopomoč“ ima 239 članov. V letu 1919. je 1 član izstopil, 3 so pa umrli. Društveno premoženje znaša 14.296 K 65 h. Zaostanki na letninah 104 K in na smrtnih slučajih 534 K — skupaj 638 K so nastali zaradi tega, ker se nahaja mnogo članov na okupacijskem ozemlju in nekaj jih je še v ujetništvu. Prvim se bo možno odzvati, ko se otvori denarni promet. Za tekoče l. 1920. bo treba plačati letnino, event. zaostanke in poštne troške. V kratkem se odpošljejo položnice. Nekaj članov je letnino že plačalo; ti ne dobe položnic. Do 31. decembra 1919. je bilo 60 smrtnih slučajev. Upravnik.

— Preizkušnje za pouk na pomožnih šolah. Poverjeništvu za uk in bogočastje v Ljubljani je izdalo naredbo, da se izpraševalna komisija za obče ljudske in za meščanske šole v Ljubljani začasno izpolni s potrebnimi člani zaradi usposobljenih preizkušenj za pouk na pomožnih šolah. V ta namen se imenuje za izprašujoče člane: 1. Janez Levec, vodja petrazredne pomož. šole v Ljubljani; 2. dr. Mavericij Rus, mestni šolski zdravnik v Ljubljani; 3. Ivan Krulac, vadniški učitelj na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani, ki je itak član omenjene izpraševalne komisije za ljudske in za meščanske šole. Doker se ne ustanovi posebna strokovna izpraševalna komisija za usposobljenostno preizkušnjo za pouk na pomožnih šolah, veljaj za postopanje komisije glede te preizkušnje nastopna odredba: 1. Za izvršitev te preizkušnje veljata ista dva roka kakor za usposobljenostno preizkušnjo za ljudske in za meščanske šole, namreč meseca maj in november. 2. Poziv k preizkušnji se objavi vsako leto dvakrat v Uradnem listu deželne vlade za Slovenijo in v učiteljskih strokovnih listih, in sicer za majski rok koncem novembra prejšnjega leta, za novemberski rok pa koncem maja ist. leta. 3. Kandidati se oglašajo k preizkušnji do dne 15. junija, oziroma do dne 15. decembra vsakega leta. Prošnji je priložiti usposobljenostno izpričevalo za obče ljudske šole, v prošnji sami pa je izrečno povedati, ali se je kandidat že teoretično pripravil na preizkušnjo, ali je morda že poučeval na pomožni šoli. 4. Do dne 1. januarja, oziroma do dne 1. julija pošlje izpraševalna komisija kandidatu temo, ki jo mora pisмено obravnavati s navedbo pisanih ali tiskanih virov in pripomočkov. 5. Kandidat pošlje izpraševalni komisiji svoj izdelek najpozneje do dne 15. aprila, oziroma do dne 15. oktobra. 6. Izpraševalna komisija oceni delo ter pozove kandidata k ustni in praktični preizkušnji, za katero veljata roka, označena v 1. točki. Ustna preizkušnja se naslanja predvsem na pisμένο predelano snov, za praktično preizkušnjo pa se določita dve uri pouka, in sicer ena ura v nižjem in ena ura v višjem razredu pomožne šole v Ljubljani. 8. Kandidatu ni treba čakati pismenega poziva k preizkušnji, ampak lahko pride že dva tedna pred usno preizkušnjo v Ljubljano, da sporazumno z vod-

stvom pomožne šole hospitira pri pouku ter se praktično vežba v posameznih razredih. 9. Kandidat, ki prebije preizkušnjo z odličnim ali dovoljnim uspehom, prejme izpričevalo učne usposobljenosti za pomožne šole, podpisano po vseh članih. Ker je letos rok za oglasitev k preizkušnji v majskem roku že potekel, se izjemno dovoljuje, da se kandidati za majski rok oglašajo do dne 15. januarja 1920. in da pošljejo izpraševalni komisiji svoj izdelek do dne 30. aprila 1920.

— Tovariši lovci! Za založbo učilnujo potrebujemo nagačenih živali. Vse tovariše prosimo, da nas blagovolijo podpirati s pošiljatkami malih in srednje velikih živali kakor: ptičev, glodavcev, žužkojedov in vseh drugih, razen plazivcev. Natančnejša pojasnila daje tovariš Janko Blagajne, Mestni trg št. 10, II. nadstr. Ljubljana, kamor naj se tudi naslovijo vse pošiljke. Pošilja se kot: »vzorec brez vrednosti«. Račun naj se pošlje posebej.

Članarino za učiteljski konvikt so plačali: Ignacij Susan 20 K; Ivan Bernot 6 K; Ludovik Černej 4 K; Vekoslav From 5 K; Ivan Kelc 4 K; Ivan Glinšek 5 K; Josip Gorup 2 K; Josip Lasbacher 4 K; Janko Knapč 2 K; Ivan Pavlovč 2 K; Franja Pučeva 2 K; Hinko Šumc 2 K; Rudolf Wudler 2 K; E. Gangl 2 K; Janko Likar 2 K; Janko Blagajne 2 K; Matilda Blagajne 2 K; Alojzij Kecal 2 K; Luka Jelenc 2 K; Miroslav Pretner 2 K; Andrej Rač 2 K; Ljudmila Rač 2 K; Jakob Dimnik 2 K; Slavoj Dimnik 2 K; Juraj Režek 2 K; Eduard Praprotnik 2 K; Vendelin Sadar 2 K; Josip Ambrožič 2 K; Jakob Furaln 4 K; Ciril Petrovec 4 K; Duro Lésica 2 K; Rado Grum 2 K; Pavel Plesničar 2 K; Friderik Repovš 4 K; Ivan Malnarič 4 K; Fran Galč 2 K; Viktor Porenta 2 K; Ludovik Bolhar 2 K; Rudolf Završnik 2 K; Ivan Belč 2 K. — Hvala! Živili nasledniki! Položnic za pobiranje članarine ne pošiljamo: zato prosimo šolske voditelje, voditeljice, šolske ravnatelje in ravnateljice, da blagovolijo pobrati članarino pri učitelstvu svojih šol, zakaj veliko jih je, ki bi prav radi žrtvovali tisti borni dve kronci vsako leto za učiteljski konvikt, če bi le kd o prišel pobrati članarino. In ta „kdo“ je v prvi vrsti poklican vodja (voditeljica), ravnatelj (ravnateljica) šole.

Neodrešena domovina.

—r Par opazk k poročilu tov. Merviča. K obširnemu poročilu tov. Merviča v 1. šte. „Učit. Tovariša“ je pripomniti, da je bilo to poročilo podano na delegacijskem zborovanju naše Zaveze, ki se je vršilo 6. sept. l. l., vsled česar so — samoposebi razumljivo — v poročilu nekatere stvari, ki danes po preteku 4 mesecev ne odgovarjajo več dejanskemu položaju. Navajamo sledeče: 1. Učiteljska društva v zasedenem ozemlju ne spé, temveč delujejo danes prav pridno, kar je posneti tudi iz naših notic v zadnjih številkah „Učit. Tovariša“. Ustanavlja se celo Zveza vseh hrvatskih in slovenskih učiteljskih društev za okupirano ozemlje. Tozadevni občni zbor se vrši dne 1. in 2. svečana v Trstu. — 2. Pri šolskih nadzornikih je danes tudi že nekaj izprememb. Slavni Bandelj, bivši nadzornik postojnski, je dodeljen okrajn. šolskemu svetu v Gorici, kjer pa opravlja le pisarniška dela, torej ni več nadzornik. Njegova slava je tedaj tudi pri Lahih hitro otemnela. Nič mu ni pomagala njegova italijanska slovnica za Slovence. Nelvalenost je pač povsod plačilo sveta! — Na mesto bivšega slov. nadzornika v Gorici Fr. Sivca je bil imenovan gimn. sup. lent Bones. Čujemo, da je tudi koperski nadzornik Dominiko prejel migljaj od zgoraj, naj se odtegne. — 3. Med časopisi navaja tov. Mervič, „Edinost“, „Njivo“ in poturico „Goriškega Slovence“. Pripomniti je treba, da izhaja danes v Pazinu „Pučki prijatelj“, za koristi goriških Slovencev se pa poteguje vrli tednik „Goriška straža“. — 4. Na vprašanje: kje so ostali gospodje Fon, Franko itd. je treba pojasniti, da je ostal bivši goriški deželni podglavar dr. Alojzij Franko na svojem mestu v Gorici in hoče tudi nadalje vztrajati v Gorici. — 5. Plače učitelstva v zasedenem ozemlju so se zenačile s plačami učitelstva v kraljevini in sicer z zakonom z dne 6. julija 1919, št. 1239. (Gej tozadevno poročilo o zborovanju goriškega učiteljskega društva v 1. šte. letošnjega „Tovariša“!).

—r Učiteljski štrajk v Istri. V nedeljo 4. t. m. so se sestali v Pazinu zastopniki vseh okrajev istrskega učitelstva, da se dogovore o nadaljnjih korakih glede učiteljskega štrajka. Sestanku je prisostvovalo 36 hrvatskih učiteljev in učiteljic ter zastopnik slovenskega učitelstva tov. Fr. Venturini. Radi boleznii odsotnega predsednika tov. Medvedica je predsedoval tov. Stihovič, ki je obširno poročal o dosedanjih korakih, ki jih je hrvatsko učiteljstvo napravilo v dosego svojih upravičenih zahtev. Tov. Venturini prinaša pozdrave slovenskega učitelstva, ki stoji brez izjeme trdno in neomajno v boju za svoje pravice. Opaža, da se od strani italijanskega učitelstva kaže nekaka prezirljivost napram slovenskemu učiteljstvu; zahteva od italijanskega učitelstva, da sprejme v centralni odbor

slovenskega zastopnika in želi, da se vse nadaljno delovanje vrši sporazumno s hrvaško-slovenskimi tovariši. Ker sta bila — kakor smo že javili — pozvana v Rim dva tržaška italijanska učitelja, se je sklenilo počakati, da se čuje njun odgovor. Če bo ta nepovoljen, tedaj se skliče vse slovensko-hrvaško učiteljsko Istre na Kozino, kjer naj se sklepa o nadaljnjem postopanju.

— **r Iz Koperškega okraja.** Vprašanje glede ureditve učiteljskih plač občutimo po vsej Istri. Naše šole — nove stavbe — so zaprte. Učiteljsko vztraja na svoji upravičenosti zahtevi. Le žal, da trpi pri tem naša mladina, ki je že itak izgubila pouk v vsej dolgi vojni dobi ter je bila popolnoma zanemarjena in prepuščena sama sebi. Naš narod bo občutil ta nedostatek še dolgo vrsto let. Toda z blago voljo bi se odpomoglo tudi temu vsaj deloma. Predvsem naj se pri učitelstvu ne šteti. Vlade imajo ogromnega denarja za topove, vojaštvo in slične naprave, ki uničujejo dobrobit človeške družbe, le za izobrazbo za dober in trden temelj države, ki ga more dati edino le dobra šola in vzgoja, za to nimajo države nikdar denarja! Upajmo, da se tudi v tem pogledu »vremena zjasne«!

V drugi vrsti bi morala vlada urediti posebne tečaje za šoli odraslo mladino, to je za tisto mladino, ki je tekom dolge svetovne vojne pogrešala šolski pouk. Vlada naj bi vsaj trikrat na teden, po dve uri na večer, prisilila to mladino v obiskovanje takih tečajev najmanj za triletno dobo! Skrbimo za našo mladino, dokler je čas! Dajmo ji tiste duševne hrane, ki jo zahteva duh časa, da nas kasneje, ko doraste, ne bo preklinjala! Ponavljam pa, da je vse to združeno z gmotnim vprašanjem učitelstva. Dokler bo učitelj prisiljen iskati zaslužkov izven šole, da preživi sebe in družino, toliko časa nimamo pričakovati od šole zaželenih uspehov!

— **r Odprite ljudske šole!** Kako si naš narod v okupiranem ozemlju želi šole, kako hrepeni po izobrazbi, nam nudi lep zgled dolinska občina pri Trstu. Deputacija 11 vaških načelnikov, samih zrelih in uglednih mož, se je predstavila občinskemu komisariju ter je energično zahtevala, naj ukrene potrebno, da se ljudske šole v dolinski občini odpro takoj in brez odloga. Nikakor ne moremo — so izjavili zastopniki — še nadalje gledati, kako naša mladina raste brez potrebne izobrazbe! Občinski komisar je obljubil deputaciji, da bo posredoval pri vladi, da se nemudoma ugotovi upravičenosti zahtevi.

— **r Vsiljevanje italijanskih šol.** V Dekaniji v Istri je za občinskega komisarja neki italijanski tenente, ki se s svojimi podrejenimi karabinijerji vneto trudi, da bi nabral štirideset podpisov dekanskih očetov za ital. šolo. Ker so zavedni Dekančani odbili doslej vsak tak poizkus nesramnega vsiljivca, je raztegnil oblastni komisar svoje delovanje še na bližnji Sv. Anton. V nedeljo 21. decembra je imel v neki svetoantonski gostilni ustanovno zborovanje, katerega se seveda ni udeležil nobeden Svetoantončan. Mi bi hoteli — piše »Edinost« — dopisnik — prijateljski nasvetovati temu gospodu, naj se strogo peča samo z vzdrževanjem javnega miru in naj pušča na stran šolstvo, sicer bo s svojimi ostudnimi izživljanji povečal napetost ozračja, katero bi znalo nepričakovano prezračiti zaduhli prostor njegove košate glave.

— **r Vprašanje učiteljskih prejemkov rešeno?** Agencija Stefani poroča iz Rima dne 7. t. m.: Na podlagi pogajanj, ki so se vršila v Rimu med osrednjim uradom za nove pokrajine in državno učiteljsko zvezo ob soudeležbi istrskih odposlancev in učitelstva ter tržaške učiteljske sveta, dopolnjujejo okoliščine, s katero se uvaja Bereninijev zakon v novih pokrajinah, storilo nove ukrepe, katere so zastopniki učitelstva smatrali za zadovoljive. Istrsko učiteljsko se je pozvalo brzojavno, da zopet prične s poukom. K tej brzojavki opozarja »Slovensko učiteljsko društvo za Istro«, da bo takoj, ko dobi od avtentične strani sporočilo, da se je dosegel sporazum glede naših zahtev, obvestilo potom časopisja in pismenim potom vsa šolska vodstva, kedaj je začeti zopet s poukom. Za učiteljsko naj ne bodo merodajna brzojavna poročila, ki jih prinašajo razni listi, da je dosežen sporazum. Učiteljsko naj trdno in neomajno vztraja na svojem mestu in čaka tozadevnega sporočila društvenega odbora.

— **r V Kubedu v Istri** je šolska soba gola: brez klopi in drugih šolskih sredstev. O učilih in nazorilih niti ne govorimo. Otroci pridejo v šolo, se vržejo na tleh in izdelujejo naloge, čepe pa po-

slušajo predavanja. Pravcata ljudska univerza!

— **r M. Gregoričeve Slovensko slovnico za Italijane**, ki je izšla pred par leti, je v Rimu se nahajajoči »Osrednji urad za nove dežele« določil kot učno knjigo za one srednje in meščanske italijanske šole, v katerih bi se utegnili poučevati slovenščina. Dekret o tem je prejela spisateljica M. Gregorič-Štepančičeva te dni od tržaškega civilnega komisarijata.

— **r Višja trgovska šola »Revoltella« v Trstu.** Predavanja na višji trgovski šoli »Revoltella« so se pričela v prvi polovici tekočega meseca. Predavanja obiskuje nad 200 dijakov.

— **r Večerni tečaj za slovensko stenografijo** se je otvoril z novim letom v Trstu.

— **r Podporno društvo za dijake na realki v Idriji** je na svojem običnem zboru 19. pret. meseca izvolilo nov odbor, kateremu predseduje realni profesor Robert Kenda. Ker je realka v Idriji edino tovrstno vzgajališče za ukaželjno slovensko mladino v zasedenem ozemlju, se obrača društvo do vseh onih, ki jim je vzgoja in omika naše mladine pri srcu, da z denarnimi prispevki pomagajo lajšati bedo revnemu idrijskemu dijaštvu.

— **r Dijake iz zasebnega ozemlja**, visoko- in srednješolce, opozarjamo, naj takoj vložijo prošnje za čevlje, kdor tega še ni storil. Pravico do čevljev imajo vsi dijaki iz zasedenega ozemlja, ki so podpore potrebni. Prošnje naj se naslovijo na Poverjeništvu za socialno skrb, pošljejo pa v Pisarno za zasedeno ozemlje, Ljubljana, Pražakova ulica 3. V prošnji naj bo navedena številka velikosti čevljev in naj bo prošnja potrjena in priporočena od dotičnega šolskega vodstva.

Odmev na „Odkritosrčno besedo“.

Prinašamo od pisem, ki so došla na uredništvo kot odgovor na notico „odkritosrčna beseda“ od „Bridke Resnice“ ona, ki so pisana v tonu, primernem za objavo. Povdarjamo, da se je tendenco notice, kakor si jo je zamislil pisec, popolnoma napačno tolmačilo. Gotovo pa je tudi, da o zmanjšanju in prikraščenju kakih dohodkov ni govora in se mora mnenje dopisnika o sorazmerju pri dohodkih smatrati kot popolnoma zasebno mnenje zato je tudi pod notico psevdonim.

Naj se čuje odmev, ki je močnejši od notice in se glasi:

„Odkritosrčni besedi“ v odgovor.

V kateri glavi so se porodile one „odkritosrčne besede“ v jubilejni številki našega lista ne vemo, jasno pa nam je eno: tovarišica, ki je to morda pisala ali trčila, ne zna in ne more toliko misliti, da bi preračunala le najvažnejše, najpotrebnejše izdatke za vsakdanje življenje. Le prebridko občutimo dejstvo, da se v današnjih časih ne moremo niti oblačiti, še manj pa živeti stanu primerno. Samo uborna, prav slaba hrana za opoldne in zvečer mi vzame skoro polovico mesečne plače, dasi službujem že 12 let. Kje je stanovanje, drva, obleka in vse drugo? Da si kupim par čevljev, polagam cele mesece na stran, na primerno obleko niti misliti ne morem. Najnavadnejša obleka stane danes nad 1000 K. Ker se v istem članku omenja svilena obleka, omenjam le mimogrede, da je bila še lansko leto svila cenejša nego drugo blago. Mislim na prepotrebna razvedrila v gledišču ali na koncertih, česar nam menda tudi najbolj solidni tovariši odrekali ne bodo, sploh ni mogoče. Ni trezno mislečega človeka, ki bi mogel danes trditi, da nam je plače preveč, oz. da nam ne gre v isti izmeri kot tovarišem. Smo morda manj študirali, je li morda naše delo manj vredno nego ono? Ako pa se od nas zahteva isto delo, zakaj bi se nam odrekala ista plača? Prejemajo morda drugi neoženjeni državni uradniki manj plače nego oženjeni? Če pa ima tovariš ženo in otroke, to je bila in je njegova skrb, na račun katere pa me učiteljice trpele ne bomo. Se pa tudi v skrbnem, zasebnem gospodinjstvu drugače živi, kot pa živi učiteljica, ki je skoro povsod navezana le na tuja vrata. Sicer je pa po mojem prepričanju vsako takšno prerokanje velika brezmiselnost. Ako se v teh časih ženski drugod priznava enakopravnost, mar se naj učiteljica, ki mora zavzemati v inteligentnih ženskih krogih danes gotovo prvo mesto, porine v kot? Slednjič pa, ako moramo verjeti, da je tiste odkritosrčne besede napisala tovarišica, naj si ista zase in za svojo našušmarjeno sosedo zapomni to-le: Najbolj solidno živeča učiteljica na deželi, še manj pa v mestu ne more trditi, da bi ji bila plača dovolj, še manj pa prevelika. Nobena dobra in inteligentna učiteljica pa bi takšnih besed ne govorila tam, odkoder bi se v škodo in žaljenje tovarišice učiteljice

poneslo v širše kroge. Drugič si naj zapomni to: Ako res pozna tovarišico, ki se več nego je našim razmeram primerno oblačila in lišpa, naj ji kot tako odkritosrčno pove tudi to-le bridko resnico v obraz: Dandanes se vsaka poštena ženska oblači resno, če tudi elegantno, vsako drugo, ki se dohodkom neprimerno lišpa, vemo obsojati kam —! Menda bo to zadostovalo obema, ako ne, pa še drugič več! Prepričana pa sem, da sem govorila iz srca vseh svojih tovarišic.

Jela Levstikova, strok. učiteljica Maribor.

Pomisleki radi „Odkritosrčne besede“.

Ne morem si kaj, da ne bi oporekala „Bridki resnici“ v 1. štev. našega lista. — Lepo je, da se tovarišica zavzema za učitelje-rodbinske očete; tudi jaz, in gotovo vse učiteljice, želimo poročenim učiteljem večje draginske doklade. Vendar je njena nesebičnost — sit venia verbo — prenapeta, ako si v svojem članku prikrito želi reduciranja plače. Me se vkljub kolegijskosti tej njeni nesebičnosti ne moremo pridružiti. — Vedenje onih dveh tovarišic je seveda obsojanja vredno, vendar se mi zdijo malo verjetno, da bi si učiteljica X. s svojo dosedanjo plačo mogla kupovati svilene obleke; saj novih „ogromnih“ plač še nismo prejeli. In če trdi druga koleginja, da ne ve kam z denarjem, bo to že več bahaštva kot resnice. Bože, saj ima človek, čeprav samec, komaj za najpotrebnejše, kaj-li da bi mislil na svilo in podobno! Prepričana sem, da so podobni slučajji zelo, zelo osamljeni. Mislim, da bi radi teh bila želja po znižanju naših plač res prečudna, da se ne izrazim pozneje. Kar se pa tiče reka: Enakemu delu, enako plačilo, to je ravno prava socialna pravičnost. Radi te pravičnosti smo dosegli zboljšanje gmotnega stanja. Nesmiselno je podirati, kar smo s trudom doizdali. M. L.

„Bridki Resnici“ za odkritosrčno besedo!

Živimo v času, ko se hoče dati ženskam volilno pravico ter tako pripoznati njih enakopravnost z moškimi. A pisec omenja glede plač le samske učiteljice, kakor bi učiteljice-samci sploh ne eksistirali. Oeslo „enakemu delu enako plačilo“ mora biti v dobi demokracije pač bolj pravomočno kot kdaj prej in nikakor ni le prazen izgovor. Čemu se torej oženjeni učitelj primerja le s samsko učiteljico in ne tudi z učiteljem samcem? Ali ima mar ta druge življenjske potreščine nego ona? In zaradi par učiteljic, ki žive mogoče v kraju, kjer cene živil še niso tako visoke kakor povsod drugod, naj bi se izpostavilo vse učiteljice iznova bedi in pomanjkanju? Lahko pa tudi, da tista srečna koleginja, ki ne ve kam z denarjem, ima iz boljših časov kaj blaga, kajti sedaj mora služiti dva do tri mesece le za eno pošteno obleko. S tem pa, da se povdarja, da hodi v svili, še ni naznačena nje potratnost, kajti svila je tudi sedaj še cenejša od drugega boljšega blaga. Po novi službeni pragmatiki menda snloh ni več take razlike v plači med mlajšimi in starejšimi učnimi osebami kakor poprej. Gotovo se je pri tem upoštevalo dejstvo, da se ravno mlademu človeku ne sme krajšati življenjskih pogojev, sicer se kaj lahko dogodi, da se mu stre življenjska moč in veselje do dela za vedno. Če se čutite družinski očetje prikrašene in zapostavljene, zahtevajte kar vam še gre, a ne na račun vaših koleginj. Tistih par ponašajočih se učiteljic bi bilo treba na seznaniti z razmerami in izdatki drugih koleginj, ki so prisiljene vsestransko varčevati, da izhajajo s svojimi prejemki. F.

„Bridki Resnici“ za odkritosrčno besedo.

Kolikor nam je znano o drugih in kolikor vemo iz lastne izkušnje, živimo ne-omozene učiteljice v gmotnem oziru težje življenje od oženjenih tovarišev. Čemu se pa ženi dandanes toliko samcev? Ker je samsko življenje najdražje. Kateri učiteljici je mogoče hoditi ob naši plači v svili, ko mi komaj plačujemo podplate in kramo staro obleko?! Da dobivamo učiteljice enako plačo z učitelji, to bade nekateri v oči. Čemu so se pa ženili! Naj bi ostali samci, kakor smo me samice! Če pa smo se ravnale po reslu, da eden lažje strada sam, kakor dva, je to naša osebna stvar.

Učiteljice

Tudi odkritosrčna beseda.

Koleginji, ki je provzročila s svojim nerazsodnim besedičenjem članek „Odkritosrčna beseda“ svetujemo, naj si nabavi za denar, ki ga ima toliko preveč, knjige in časopise, da si razširi obzor, da ne bo tavalja še vedno v srednjeveški temi. — Obenem naj si ne beli glave, zakaj „hočejo izriniti učiteljsko iz vrst uradništva“. Vzrok tiči edino v stanovski

nezavednosti nje in njej enakih, ki sebe in svoje delo podcenjujejo. Če nam le nič drugega ne bo jemalo ugleda, prelepi klobuki in svilene obleke nam ga ne bodo. — Učiteljica, ki je na svojem mestu, nima povoda tožiti, da je predobro plačana in farizejsko zavijati oči ter pomilovati svoje oženjene ali neoženjene kolege, ki so ž njo enako plačani. Gospodje, ki so tako odredili, že vedo, da je tako prav in zakaj je prav. — Ravnajmo se po besedah tov. Gangla: Zase vse in v neskrajšani meri, kar mi gre na temelju zakonjenih in izvrševanih mojih pravic in dolžnosti; za domovino pa to, kar vzmorem in imam najepšega in najboljšega v svojih nravnih in stvarnih silah!

Več učiteljic.

Na „odkritosrčno besedo“.

Kako to, da bi bile ravno učiteljice, ki imajo vobče večjo izobrazbo kakor uradnice po bankah, pri železnici, pošti, carinskem, mestnem uradu itd., preveč plačane? Pogledimo te uradnice! Ali glede plač ostajajo za nami? Kolikor mi je znano, so v mnogih slučajih bolj ali pa vsaj tako plačane kakor me. Ne bom govorila o današnji draginji — preveč je znana vsakomur — ali vedeti bi pa tudi moral vsakdo, da med izdatki samske osebe, ki je navezana na hrano, stanovanje in potrebo pri tujih ljudeh ter onimi družine ni tolike razlike kakor bi bilo sorazmerno soditi, ker skupno gospodinjstvo nudi vendarle marsikatero ugodnost. Resnica pa je, da se dobe učiteljice, ki izdajo vse za obleke ter si zaradi tega pritrjujejo drugod, ali pa imajo žal premalo smisla za vsako izobrazbo duha in srca, ki je mnogokrat zvezana s stroški. A zaradi nekaj izjemnih slučajev, ki imajo kaj premoženja, ali žive pri starših, ali imajo nagib k bahavosti, se ne more in ne sme obsojiti celote, ki živi v dobi borbe za obstanek in svobodo. T.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

B. A. nuč. v L.: Rokopis smo Vam poslali po pošti.

A. L. v St.: »Zvonček« je zakasnel le iz tehniških vzrokov. — Ročna zapisnika ni mogoče izdati, ker je preveč izprememb še sedaj. Vaš rokopis Vam vrnemo.

A. Sp. — Zg. K.: O tem so si mnenja zelo različna. Do danes so nas stranke pogajale v volilni boj, češ, da gre za šolo. Ko se je šlo za naše plače, so nas na cedilu pustile v deželni zbornici obe stranki, enkrat ena, drugič druga. Če postanemo strankarski agitatorji, bo s tem trpel le naš udel. Ako le strankam resno do šole, jo bodo tudi same branile na shodih, ne da jih bomo šele mi onemirjali na to. Po tem bomo tudi presojali stranke! Najmanj se nam pa zdi umestna agitacija za poseganje v volilni boj potom stanovskega glasila. Če bodo napadali naš stan in šolo, se bomo branili in pokazali na naše „prijatelje“.

S. v. S. v Slovgr.: Na Vašo željo Vam pošljamo rokopis.

M. V. v Sodr.: Rokopis Vam vračamo in nam pošljite notico, kadar ga prinese »Čebelar«.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE. PROSTOVOLJNI ORGANIZACIJI DAVEK.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

XXXVIII. izkaz.

Po 26. K: Cankarjev Jerman kot zaokrožen prispevek k — prvemu desetletščaku. Po 100 K: Ivana Dolinarjeva — Višnja gora. Po 30 K: Jug Vinko, Jelisaava Vugova — Podova p. Rače ob juž. žel. Po 20 K: Marija Franke-Kotnikova, Marija Lanjančeta in Marija Dularjeva — Dobernič pri Trebnjem; Ilka Waschtetova — Ljubljana; Kosin Miroslav — Igavas pri Ložu. Po 10 K: Anica Kovačeva — Višnja gora; Tomažič Božidar — Podova p. Rače; Mia Vilar-Kranerjeva, Mira Tomčeva, Zorka Bitežnikova, Zofija Vivodova — Igavas. — Današnji izkaz 346 K. Prej izkazanih 9974 K. Skupaj 10.320 K.

Ajmo, ajmo — kronice: zbiraјmo, jih organizaciji rade-olje dajmo!

Ivan Petrič,

Ljubljana, VII., Casilska cesta 172/I.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učitelstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Ženitna ponudba.

Dobro situiran in dučitelj-samec. 40 let star, zelo soliden a vesele narave, službujoč v lepem kraju ob železnici v love-niji se je naveličal samevati in se zato želi poročiti s inteligentno zdravo in vse-skozi pošteno tovarišico. Cenjene nean-nimne prijave s siiko naj se blagovolijo vpsolati na upravništvo „Učit. Tov.“ pod „Ljubljana 777 do 10. febr. t. l. Stroga tajnost — častna zadeva.